

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1317

Warszawa, 29 kwietnia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Grzegorza Płaczka.

(-) Konrad Berkowicz; (-) Karina Anna Bosak; (-) Krzysztof Bosak; (-) Bronisław Foltyn; (-) Sławomir Mentzen; (-) Krzysztof Mulawa; (-) Bartłomiej Pejo; (-) Grzegorz Płaczek; (-) Michał Połuboczek; (-) Krzysztof Szymański; (-) Krzysztof Tuduj; (-) Witold Tumanowicz; (-) Michał Wawer; (-) Ryszard Wilk; (-) Przemysław Wipler; (-) Andrzej Tomasz Zapałowski.

U S T A W A

z dnia ... 2025 r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, 1674) po art. 194j dodaje się art. 194k w brzmieniu:

„Art. 194k. 1. Przepis art. 194i stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r., o ile wnioszek o przyznanie tej emerytury zgłosił w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym spełnił te warunki, a jeżeli warunki te spełnił przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. ...) – w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

2. Przepisy art. 194j stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury przyznanej na podstawie art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r.”.

Art. 2. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonych, o których mowa w art. 194k ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, lub renty rodzinnej po tych ubezpieczonych z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy zmienianej w art. 1, wszczęte przez organ rentowy w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572) lub przez sąd w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, 1841), ulega zawieszeniu z mocy prawa do czasu wydania przez organ rentowy decyzji zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Organ rentowy niezwłocznie zawiadamia sąd o wszczęciu postępowania zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 oraz doręcza kopię wydanej decyzji.

3. W przypadku wydania przez organ rentowy decyzji o odmowie ponownego ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, organ rentowy lub sąd z urzędu podejmuje zawieszone postępowanie, o którym mowa w ust. 1.

4. Postępowanie, o którym mowa w ust. 1, umarza się z mocy prawa z dniem wydania przez organ rentowy decyzji zaspokajającej roszczenie w całości.

Art. 3. 1. Przepisów art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się do spraw, w których wskutek wznowienia postępowania, o którym mowa w art. 2, nastąpiło zaspokojenie roszczeń w całości.

2. W pozostałych przypadkach ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 następuje z urzędu po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy oraz rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Celem projektowanej ustawy jest przywrócenie emerytom urodzonym w innym roku niż 1953 r. pełnej podstawy obliczenia emerytury, pomniejszonej w 2012 r., w sposób ich całkowicie zaskakujący, a przez to niezgodny z Konstytucją, o kwoty pobranych tzw. emerytur wcześniejszych, pod warunkiem, że emeryci ci nie spełniali warunków nabycia prawa do emerytury powszechnej na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹ (dalej: „ueir”) przed 1 stycznia 2013 r. Ustawa nie obejmuje tym samym osób, które spełniły wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury powszechnej na podstawie art. 24 ueir przed 1 stycznia 2013 r., czyli w praktyce przed tą datą ukończyły: 60 lat - kobiety, 65 lat - mężczyźni.

Ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw² (dalej: „zmiana ueir z 2012 r.”) wprowadziła do ueir art. 25 ust. 1b przewidujący, że osobom, które odeszły uprzednio na tzw. wcześniejsze emerytury (kobiety w wieku 55 lat, mężczyźni w wieku 60 lat), kwoty pobranych „emerytur wcześniejszych” zostaną odjęte od podstawy obliczenia „emerytury zwykłej”, na którą przechodzą w powszechnym wieku emerytalnym (kobiety - 60 lat, mężczyźni - 65 lat), który to przepis wszedł w życie 1 stycznia 2013 r.

Problem społeczny i prawny polega na tym, że uprawnieni odchodzili na wcześniejszą emeryturę nie wiedząc, że w przyszłości taki przepis będzie wprowadzony, a jednocześnie nie zdążyli przed jego wejściem w życie przejść na powszechną emeryturę, ponieważ nie osiągnęli powszechnego wieku emerytalnego. Problem ten dotyczył głównie kobiet urodzonych w 1953 r., które odchodziły na emeryturę wcześniejszą w wieku 55 lat, w 2008 r. W 2013 r. zamierzały przejść na emeryturę powszechną, gdy osiągnęły 60 lat, jednak w 2012 r. wprowadzono przepis przewidujący, że od 1 stycznia 2013 r. ich emerytury zostaną ustalone na nowych, wspomnianych powyżej, niekorzystnych zasadach. Tymczasem kobiety urodzone w 1952 r. lub wcześniej, zdążyły przejść z emerytur wcześniejszych na powszechną, przed wejściem w życie art. 25 ust. 1b ueir. Problem ten jednak dotyczy także innych roczników, w tym mężczyzn, odchodzących na wcześniejsze emerytury „branżowe”, w tym górników, nauczycieli, osób pracujących w szkodliwych warunkach, gdyż w ich przypadku emerytalne kryteria wiekowo-stażowe były określone odmiennie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 6 marca 2019 r. (sygn. akt P 20/16)³ orzekł, że „art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Niekonstytucyjność art. 25 ust. 1b ueir została orzeczona w związku pytaniem prawnym jednego z sądów

¹ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, 1674

² t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 637, z 2017 r. poz. 38

³ Dz.U. 2019 poz. 539

rozpatrującego sprawę kobiety urodzonej w 1953 r., która odeszła na emeryturę wcześniejszą na podstawie art. 46 ueir.

Nie było jednak wątpliwości, że art. 25 ust. 1b ueir jest równie krzywdzący dla kobiet urodzonych w 1953 r., które odeszły na emeryturę wcześniejszą regulowaną przez art. 46 ueir jak dla mężczyzn z tego samego rocznika i w tej samej sytuacji, kobiet i mężczyzn z innych roczników oraz emerytów korzystających z innych typów emerytur wcześniejszych (art. 26b, 50, 50a, 50e i 184 ueir i art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁴). Wszyscy ci emeryci zostali bowiem potraktowani przez ustawodawcę niełojalnie, co pozbawiło ich zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa.

W dniu 20 grudnia 2019 r. do Sejmu RP wpłynął senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 283⁵), a w dniu 16 czerwca 2020 r. rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 418⁶). Oba projekty ustaw były rozpatrywane wspólnie podczas posiedzeń Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz podczas 13. posiedzenia Sejmu IX kadencji w dniach 16-19 czerwca 2020 r. W dniu 19 czerwca 2020 r. Sejm RP uchwalił ustawę z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁷ (dalej: zmiana ueir z 2020 r.”), do której Senat RP nie wniósł poprawek, którą Prezydent RP podpisał w dniu 8 lipca 2020 r., i która weszła w życie 10 lipca 2020 r. Zmiana ueir z 2020 r. była jednak (zgodnie z propozycją rządu) ograniczona jedynie do osób urodzonych w roku 1953 r. Co prawda poszerzyła w stosunku do wyroku TK z dnia 6 marca 2019 r. grupę osób, które mogą z niej skorzystać o mężczyzn i inne rodzaje emerytur wcześniejszych (nie tylko te z art. 46 ueir), ale nie zmieniła nic w sytuacji pozostałych emerytów objętych niekonstytucyjnym mechanizmem, którzy urodzili się w innym roku niż 1953 r., a przepisy ustalały różne kryteria wiekowo-stażowe dla różnych branż. Uzasadnienie projektu ustawy wskazywało na potrzebę naprawienia błędu poprzednich rządów, ale tylko w odniesieniu do pewnej grupy emerytów, powołując się na sentencję wyroku TK z dnia 6 marca 2019 r., natomiast nie wzięto pod uwagę faktu, że wyrok ten nie dotyczył innych roczników jedynie dlatego, że pytanie do TK zadał sąd rozpatrujący skargę na decyzję ZUS kobiety urodzonej w 1953 r. Tymczasem konstytucyjna zasada równości nakazuje, aby błąd naprawić także w odniesieniu do innych pokrzywdzonych, co do których TK nie miał możliwości się wypowiedzieć, gdyż w istocie TK zakwestionował niekonstytucyjny mechanizm obniżania podstawy obliczenia emerytury bez uprzedzenia, a nie jedynie wysokość emerytury osób urodzonych w 1953 r.

W dniu 14 września 2020 r. do Sejmu RP wpłynął kolejny senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 647⁸), który dotyczył „przywrócenia emerytur urodzonym także w innym niż 1953 rok, pełnej podstawy obliczenia emerytur, pomniejszonej w 2012 r., o kwoty pobranych tzw. emerytur wcześniejszych - pod warunkiem, że nie spełniały warunków na nabycie praw do emerytury powszechnej na podstawie art. 24 przed 1 stycznia 2013 r.”. Projekt ustawy z druku nr 647 został w dniu 30 września 2020 r. skierowany do I czytania w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, ale nie został przez nią rozpatrzony do końca IX kadencji Sejmu RP. Stało się tak głównie dlatego, że w dniu 28 grudnia 2020 r. do Sejmu RP wpłynęło stanowisko Rządu do

⁴ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 986, 1871

⁵ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=5E4643B974B01C8EC1258535002E69C9>

⁶ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=418>

⁷ Dz.U. 2020 poz. 1222

⁸ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=C7566E71FE045FE4C12585F4004CAE96>

druku nr 647⁹, w którym Rada Ministrów negatywnie zaopiniowała ten projekt, z uwagi na „orzeczenia TK, uchwały SN, uwagi SN do projektu, a także „treść przywołanych wyżej orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, uchwały Sądu Najwyższego oraz uwag Sądu Najwyższego do przygotowywanego projektu, a także ogólne zasady prawa ubezpieczeń społecznych, jak również przedstawione szacunkowe wyliczenia kosztów wprowadzenia zmian legislacyjnych proponowanych przez Senat RP”.

Następnie Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 czerwca 2024 r. (sygn. akt SK 140/20¹⁰) orzekł, że „art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251) w zakresie, w jakim dotyczy osób, które złożyły wniosek o przyznanie świadczeń, o których mowa w tym przepisie, przed 6 czerwca 2012 r., jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Skutkiem wyroku TK z dnia 4 czerwca 2024 r. byłoby prawo wznowienia postępowania z mocy art. 190 ust. 4 Konstytucji i otwarcie drogi do sanacji sytuacji prawnych, w których zastosowanie art. 25 ust. 1b ueir wywołało konsekwencje zakwestionowane przez TK, a więc dla osób, które przed 6 czerwca 2012 r. zdecydowały się skorzystać z tzw. wcześniejszej emerytury, a jednocześnie nie nabyły prawa do emerytury wynikającej z osiągnięcia wieku emerytalnego przed 1 stycznia 2013 r. Niestety z powodu nieopublikowania wyroku w Dzienniku Ustaw nikt nie będzie mógł z niego skorzystać, dlatego też niezbędne jest wejście w życie niniejszego projektu ustawy, który ostatecznie rozwiąże wszystkie problemy spowodowane przez zmianę ueir z 2012 r. i zrealizuje nieopublikowany wyrok TK z dnia 4 czerwca 2024 r.

2. Przewidywane skutki prawne w tym różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projekt ustawy zakłada:

- 1) w art. 1 nowelizację ueir poprzez dodanie po art. 194j art. 194k w brzmieniu:

„Art. 194k. 1. Przepis art. 194i stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r., o ile wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosił w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym spełnił te warunki, a jeżeli warunki te spełnił przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. ...) – w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

2. Przepisy art. 194j stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury przyznanej na podstawie art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r.”;

- 2) w art. 2 i 3 wprowadzenie przepisów przejściowych w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonych, o których mowa w art. 194k ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, lub renty rodzinnej po tych ubezpieczonych

⁹ <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/4762EA3732126AEEC125864C004D8F73/%24File/647-s.pdf>

¹⁰ nieopublikowany w Dz.U., opublikowany w OTK ZU A/2024, poz. 67

z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy zmienianej w art. 1, wszczęte przez organ rentowy w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572) lub przez sąd w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 4011 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, 1841), ulega zawieszeniu z mocy prawa do czasu wydania przez organ rentowy decyzji zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Organ rentowy niezwłocznie zawiadamia sąd o wszczęciu postępowania zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 oraz doręcza kopię wydanej decyzji.

3. W przypadku wydania przez organ rentowy decyzji o odmowie ponownego ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, organ rentowy lub sąd z urzędu podejmuje zawieszone postępowanie, o którym mowa w ust. 1.

4. Postępowanie, o którym mowa w ust. 1, umarza się z mocy prawa z dniem wydania przez organ rentowy decyzji zaspokajającej roszczenie w całości.

Art. 3. 1. Przepisów art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się do spraw, w których wskutek wznowienia postępowania, o którym mowa w art. 2, nastąpiło zaspokojenie roszczeń w całości.

2. W pozostałych przypadkach ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 następuje z urzędu po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”;

3) w art. 4 wejście ustawy w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, co jest zgodne z zasadą odpowiedniego vacatio legis.

Projektowane rozwiązania są spójne z dotychczasowymi regulacjami pod kątem systemowym i terminologicznym. Projektowane rozwiązania są zgodne z Konstytucją RP, w tym z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw. Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe

1) Skutki społeczne i gospodarcze

Projekt ustawy wywołuje pozytywne skutki społeczne i gospodarcze. Oczekiwanym efektem regulacji będzie przywrócenie emerytom pełnej podstawy obliczenia emerytury. Chodzi o osoby, które pobierały emerytury „wcześniejsze” przed 1 stycznia 2013 r., wiek emerytalny osiągnęły po 2012 r. (z wyłączeniem osób urodzonych w 1953 r.). Wielkość takiej grupy szacowana jest na ok. 120 000 osób¹¹. Projekt ustawy będzie miał na nich pozytywne oddziaływanie poprzez możliwość obliczenia emerytury na podstawie art. 24 urlo na korzystniejszych zasadach. Z kolei na Zakład Ubezpieczeń Społecznych projekt będzie oddziałował poprzez wprowadzenie dodatkowego obowiązku ponownego ustalenia wysokości emerytury takich osób.

¹¹ szacunki na podstawie OSR sporządzonego w dniu 11 września 2020 r. dołączonego do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniesionego do Sejmu RP w dniu 14 września 2020 r. (druk nr 647, IX kadencja)

Dzięki wejściu w życie niniejszego projektu ustawy zostaną naprawione negatywne skutki zmiany ueir z 2012 r., które polegały na naruszeniu zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Ubezpieczeni, którzy zdecydowali się na korzystanie z wcześniejszej emerytury, nie mieli bowiem w momencie podejmowania tej decyzji na podstawie obowiązującego wówczas prawa – świadomości co do skutków prawnych, jakie może ona wywoływać w sferze ich przyszłych uprawnień z tytułu emerytury powszechnej, a zwłaszcza nie mogli przewidzieć, że przejście na emeryturę przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego będzie wiązało się z pomniejszeniem zgromadzonego kapitału o pobrane świadczenia. Z takimi konsekwencjami mogły liczyć się dopiero osoby, które decydowały się na skorzystanie z prawa do wcześniejszej emerytury po ogłoszeniu zmiany ueir z 2012 r., które mogły zapoznać się z nowymi regulacjami.

Pozytywnym skutkiem projektu ustawy będzie także realizacja konstytucyjnej zasady równości poprzez naprawienie błędu rządu Donalda Tuska z 2012 r. w odniesieniu do wszystkich pokrzywdzonych wprowadzeniem niekonstytucyjnego przepisu ueir.

Szacuje się, że obywatele, którzy będą uprawnieni na podstawie ustawy do wznowienia postępowania w celu przeliczenia wysokości emerytury powszechnej według korzystniejszych zasad, uzyskają w okresie 10 lat obowiązywania przedmiotowej ustawy korzyści w wysokości 15 393,9 mln zł¹² (w cenach stałych z 2019 r.). Wzrost ich zamożności wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną ich rodzin, co może przyczynić się do wzrostu gospodarczego ich lokalnych społeczności, a także w konsekwencji całego kraju.

2) Skutki finansowe

Projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa. Z dokonanych szacunków wynika, że w pierwszym roku obowiązywania ustawy wzrost wydatków wyniesie 4 495,4 mln zł (w cenach stałych z 2019 r.). Wzrost wydatków będzie wynikał z wypłaty wyższych emerytur oraz kwoty wyrównania za okres pobierania świadczeń w niższej wysokości (3 380,4 mln zł). W kolejnych latach obowiązywania ustawy wzrost wydatków wynikał będzie już tylko z wypłaty wyższych emerytur. Łączny koszt w okresie 10 lat: 15 393,9 mln zł.

4. Informacje dodatkowe

Projekt nie był poddawany formalnym konsultacjom społecznym. Projekt nie zawiera przepisów określających zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej. Wdrożenie projektowanych przepisów nie spowoduje wzrostu obciążeń administracyjnych mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. Projekt ustawy jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, 1222).

Projekt nie zawiera przepisów regulacyjnych i nie określa wymogów dotyczących świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 334). Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

¹² szacunki na podstawie OSR sporządzonego w dniu 11 września 2020 r. dołączonego do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniesionego do Sejmu RP w dniu 14 września 2020 r. (druk nr 647, IX kadencja)

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)

projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Grzegorz Płaczek

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Celem projektowanej ustawy jest przywrócenie emerytom urodzonym w innym roku niż 1953 r. pełnej podstawy obliczenia emerytury, pomniejszonej w 2012 r., w sposób ich całkowicie zaskakujący, a przez to niezgodny z Konstytucją, o kwoty pobranych tzw. emerytur wcześniejszych, pod warunkiem, że emeryci ci nie spełniali warunków nabycia prawa do emerytury powszechnej na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹³ (dalej: „ueir”) przed 1 stycznia 2013 r.

Ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁴ (dalej: „zmiana ueir z 2012 r.”) wprowadziła do ueir art. 25 ust. 1b przewidujący, że osobom, które odeszły uprzednio na tzw. wcześniejsze emerytury (kobiety w wieku 55 lat, mężczyźni w wieku 60 lat), kwoty pobranych „emerytur wcześniejszych” zostaną odjęte od podstawy obliczenia „emerytury zwykłej”, na którą przechodzą w powszechnym wieku emerytalnym (kobiety - 60 lat, mężczyźni - 65 lat), który to przepis wszedł w życie 1 stycznia 2013 r.

Problem w tym, że uprawnieni odchodzili na wcześniejszą emeryturę nie wiedząc, że w przyszłości taki przepis będzie wprowadzony, a jednocześnie nie zdążyli przed jego wejściem w życie przejść na powszechną emeryturę, ponieważ nie osiągnęli powszechnego wieku emerytalnego. Problem ten dotyczył głównie kobiet urodzonych w 1953 r., które odchodziły na emeryturę wcześniejszą w wieku 55 lat, w 2008 r. W 2013 r. zamierzały przejść na emeryturę powszechną, gdy osiągnęły 60 lat, jednak w 2012 r. wprowadzono przepis przewidujący, że od 1 stycznia 2013 r. ich emerytury zostaną ustalone na nowych,

¹³ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, 1674

¹⁴ t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 637, z 2017 r. poz. 38

wspomnianych powyżej, niekorzystnych zasadach. Tymczasem kobiety urodzone w 1952 r. lub wcześniej, zdążyły przejść z emerytur wcześniejszych na powszechną, przed wejściem w życie art. 25 ust. 1b ueir. Problem ten jednak dotyczy także innych roczników, w tym mężczyzn, odchodzących na wcześniejsze emerytury „branżowe”, w tym górników, nauczycieli, osób pracujących w szkodliwych warunkach, gdyż w ich przypadku emerytalne kryteria wiekowo-stażowe były określone odmiennie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 6 marca 2019 r. (sygn. akt P 20/16)¹⁵ orzekł, że „art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Niekonstytucyjność art. 25 ust. 1b ueir została orzeczona w związku pytaniem prawnym jednego z sądów rozpatrującego sprawę kobiety urodzonej w 1953 r., która odeszła na emeryturę wcześniejszą na podstawie art. 46 ueir.

Nie było jednak wątpliwości, że art. 25 ust. 1b ueir jest równie krzywdzący dla kobiet urodzonych w 1953 r., które odeszły na emeryturę wcześniejszą regulowaną przez art. 46 ueir jak dla mężczyzn z tego samego rocznika i w tej samej sytuacji, kobiet i mężczyzn z innych roczników oraz emerytów korzystających z innych typów emerytur wcześniejszych (art. 26b, 50, 50a, 50e i 184 ueir i art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁶). Wszyscy ci emeryci zostali bowiem potraktowani przez ustawodawcę nielojalnie, co pozbawiło ich zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa.

W dniu 20 grudnia 2019 r. do Sejmu RP wpłynął senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 283¹⁷), a w dniu 16 czerwca 2020 r. rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 418¹⁸). Oba projekty ustaw były rozpatrywane wspólnie. W dniu 19 czerwca 2020 r. Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹⁹ (dalej: zmiana ueir z 2020 r.), która weszła w życie 10 lipca 2020 r. Zmiana ueir z 2020 r. była jednak ograniczona jedynie do osób urodzonych w roku 1953 r. Co prawda poszerzyła w stosunku do wyroku TK z dnia 6 marca 2019 r. grupę osób, które mogą z niej skorzystać o mężczyzn i inne rodzaje emerytur wcześniejszych (nie tylko te z art. 46 ueir), ale nie zmieniła nic w sytuacji pozostałych emerytów objętych niekonstytucyjnym mechanizmem, którzy urodzili się w innym roku niż 1953 r.

W dniu 14 września 2020 r. do Sejmu RP wpłynął kolejny senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 647²⁰), który dotyczył „przywrócenia emerytur urodzonym także w innym niż 1953 rok, pełnej podstawy obliczenia emerytur, pomniejszonej w 2012 r., o kwoty pobranych tzw. emerytur wcześniejszych - pod warunkiem, że nie spełniały warunków na nabycie praw do emerytury powszechnej na podstawie art. 24 przed 1 stycznia 2013 r.”. Projekt ustawy z druku nr 647

¹⁵ Dz.U. 2019 poz. 539

¹⁶ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 986, 1871

¹⁷ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=5E4643B974B01C8EC1258535002E69C9>

¹⁸ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=418>

¹⁹ Dz.U. 2020 poz. 1222

²⁰ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=C7566E71FE045FE4C12585F4004CAE96>

został w dniu 30 września 2020 r. skierowany do I czytania w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, ale nie został przez nią rozpatrzony do końca IX kadencji Sejmu RP. Stało się tak głównie z uwagi na wniesione 28 grudnia 2020 r. do Sejmu RP negatywne stanowisko Rządu do druku nr 647²¹.

Następnie TK w wyroku z dnia 4 czerwca 2024 r. (sygn. akt SK 140/20²²) orzekł, że „art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251) w zakresie, w jakim dotyczy osób, które złożyły wniosek o przyznanie świadczeń, o których mowa w tym przepisie, przed 6 czerwca 2012 r., jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Skutkiem wyroku TK z dnia 4 czerwca 2024 r. byłoby prawo wznowienia postępowania z mocy art. 190 ust. 4 Konstytucji i otwarcie drogi do sanacji sytuacji prawnych, w których zastosowanie art. 25 ust. 1b ueir wywołało konsekwencje zakwestionowane przez TK, a więc dla osób, które przed 6 czerwca 2012 r. zdecydowały się skorzystać z tzw. wcześniejszej emerytury, a jednocześnie nie nabyły prawa do emerytury wynikającej z osiągnięcia wieku emerytalnego przed 1 stycznia 2013 r.

Niestety z powodu nieopublikowania wyroku w Dzienniku Ustaw nikt nie będzie mógł z niego skorzystać, dlatego też niezbędne jest wejście w życie niniejszego projektu ustawy, który ostatecznie rozwiąże wszystkie problemy spowodowane przez zmianę ueir z 2012 r. i zrealizuje nieopublikowany wyrok TK z dnia 4 czerwca 2024 r.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- **Nie**

Nie rozważano rozwiązań alternatywnych. Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonych celów. Adekwatnym i jedynym środkiem do jego osiągnięcia są zmiany w ueir.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt ustawy zakłada:

1) w art. 1 nowelizację ueir poprzez dodanie po art. 194j art. 194k w brzmieniu:

„Art. 194k. 1. Przepis art. 194i stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r., o ile wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosił w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym spełnił te warunki, a jeżeli warunki te spełnił przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. ...) – w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

²¹ <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/4762EA3732126AEEC125864C004D8F73/%24File/647-s.pdf>

²² nieopublikowany w Dz.U., opublikowany w OTK ZU A/2024, poz. 67

2. Przepisy art. 194j stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury przyznanej na podstawie art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r.”;

2) w art. 2 i 3 wprowadzenie przepisów przejściowych w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonych, o których mowa w art. 194k ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, lub renty rodzinnej po tych ubezpieczonych

z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy zmienianej w art. 1, wszczęte przez organ rentowy w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 145a ustawy

z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572) lub przez sąd w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 4011 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U.

z 2024 r. poz. 1568, 1841), ulega zawieszeniu z mocy prawa do czasu wydania przez organ rentowy decyzji zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Organ rentowy niezwłocznie zawiadamia sąd o wszczęciu postępowania zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 oraz doręcza kopię wydanej decyzji.

3. W przypadku wydania przez organ rentowy decyzji o odmowie ponownego ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, organ rentowy lub sąd z urzędu podejmuje zawieszone postępowanie, o którym mowa w ust. 1.

4. Postępowanie, o którym mowa w ust. 1, umarza się z mocy prawa z dniem wydania przez organ rentowy decyzji zaspokajającej roszczenie w całości.

Art. 3. 1. Przepisów art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się do spraw, w których wskutek wznowienia postępowania, o którym mowa w art. 2, nastąpiło zaspokojenie roszczeń w całości.

2. W pozostałych przypadkach ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 następuje z urzędu po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”;

3) w art. 4 wejście ustawy w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, co jest zgodne z zasadą odpowiedniego vacatio legis.

Projektowane rozwiązania są spójne z dotychczasowymi regulacjami pod kątem systemowym i terminologicznym. Projektowane rozwiązania są zgodne z Konstytucją RP, w tym z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw. Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projektowana ustawa przyniesie pozytywne skutki społeczne. Oczekiwanym efektem regulacji będzie przywrócenie emerytom pełnej podstawy obliczenia emerytury. Chodzi o osoby, które pobierały emerytury „wcześniejsze” przed 1 stycznia 2013 r., wiek emerytalny

osiągnęły po 2012 r. (z wyłączeniem osób urodzonych w 1953 r.). Wielkość takiej grupy szacowana jest na ok. 120 000 osób²³. Projekt ustawy będzie miał na nich pozytywne oddziaływanie poprzez możliwość obliczenia emerytury na podstawie art. 24 urz na korzystniejszych zasadach. Z kolei na Zakład Ubezpieczeń Społecznych projekt będzie oddziałował poprzez wprowadzenie dodatkowego obowiązku ponownego ustalenia wysokości emerytury takich osób.

Dzięki wejściu w życie niniejszego projektu ustawy zostaną naprawione negatywne skutki zmiany ueir z 2012 r., które polegały na naruszeniu zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Ubezpieczeni, którzy zdecydowali się na korzystanie z wcześniejszej emerytury, nie mieli bowiem w momencie podejmowania tej decyzji na podstawie obowiązującego wówczas prawa – świadomości co do skutków prawnych, jakie może ona wywoływać w sferze ich przyszłych uprawnień z tytułu emerytury powszechnej, a zwłaszcza nie mogli przewidzieć, że przejście na emeryturę przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego będzie wiązało się z pomniejszeniem zgromadzonego kapitału o pobrane świadczenia. Z takimi konsekwencjami mogli liczyć się dopiero osoby, które decydowały się na skorzystanie z prawa do wcześniejszej emerytury po ogłoszeniu zmiany ueir z 2012 r., które mogły zapoznać się z nowymi regulacjami.

Pozytywnym skutkiem projektu ustawy będzie także realizacja konstytucyjnej zasady równości poprzez naprawienie błędu rządu Donalda Tuska z 2012 r. w odniesieniu do wszystkich pokrzywdzonych wprowadzeniem niekonstytucyjnego przepisu ueir.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projektowana ustawa przyniesie pozytywne skutki gospodarcze. Szacuje się, że obywatele, którzy będą uprawnieni na podstawie ustawy do wznowienia postępowania w celu przeliczenia wysokości emerytury powszechnej według korzystniejszych zasad, uzyskają w okresie 10 lat obowiązywania przedmiotowej ustawy korzyści w wysokości 15 393,9 mln zł²⁴ (w cenach stałych z 2019 r.). Wzrost ich zamożności wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną ich rodzin, co może przyczynić się do wzrostu gospodarczego ich lokalnych społeczności, a także w konsekwencji całego kraju.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt ustawy będzie rodził koszty dla budżetu państwa. Z dokonanych szacunków wynika, że w pierwszym roku obowiązywania ustawy wzrost wydatków wyniesie 4 495,4 mln zł (w cenach stałych z 2019 r.). Wzrost wydatków będzie wynikał z wypłaty wyższych emerytur oraz kwoty wyrównania za okres pobierania świadczeń w niższej wysokości (3 380,4 mln

²³ szacunki na podstawie OSR sporządzonego w dniu 11 września 2020 r. dołączonego do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniesionego do Sejmu RP w dniu 14 września 2020 r. (druk nr 647, IX kadencja)

²⁴ szacunki na podstawie OSR sporządzonego w dniu 11 września 2020 r. dołączonego do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniesionego do Sejmu RP w dniu 14 września 2020 r. (druk nr 647, IX kadencja)

zł). W kolejnych latach obowiązywania ustawy wzrost wydatków wynikał będzie już tylko z wypłaty wyższych emerytur. Łączny koszt w okresie 10 lat: 15 393,9 mln zł²⁵.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Koszty dla budżetu państwa mogą zostać pokryte przez uszczelnienie systemu podatkowego, zwłaszcza poprzez uproszczenie podatków, co wpłynie pozytywnie na przychody podatkowe, a także przez dokonywanie oszczędności budżetowych polegających na zaprzestaniu dodatkowego dotowania mediów publicznych (19 spółek TVP i Polskiego Radia łącznie, zaplanowało swoje koszty funkcjonowania w latach 2025-2029 na poziomie ok 3,5 mld zł rocznie), a także zmniejszeniu wypłacania świadczeń socjalnych dla obywateli Ukrainy, którzy w Polsce nie mieszkają lub nie płacą podatków.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

- **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

²⁵ szacunki na podstawie OSR sporządzonego w dniu 11 września 2020 r. dołączonego do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniesionego do Sejmu RP w dniu 14 września 2020 r. (druk nr 647, IX kadencja)

Warszawa, 14 maja 2025 r.

BEOS-WPEiM-789/25

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Placzek)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zakłada dodanie art. 194k w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹ (dalej: u.e.ir.). Zgodnie z proponowanym art. 194k ust. 1 u.e.ir. mechanizm pomniejszania emerytury wynikający z art. 25 ust. 1b u.e.ir. nie będzie miał zastosowania także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli miał on ustalone prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego na podstawie wniosku złożonego przed 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 u.e.ir. („emerytury zwykłej”), spełnił po 31 grudnia 2012 r., o ile wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosił w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym spełnił te warunki, a jeżeli warunki te spełnił przed dniem wejścia w życie proponowanej ustawy – w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie z proponowanym art. 194k ust. 2 u.e.ir. ponowne ustalenie wysokości emerytury bez uwzględnienia mechanizmu pomniejszania emerytury będzie miało zastosowanie także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli ubezpieczony miał ustalone prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego na podstawie wniosku złożonego przed 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury przyznanej na

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, ze zm. Art. 25 ust. 1b został wprowadzony ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 637 oraz Dz. U. z 2017 r. poz. 38) – ustawa ta weszła w życie 1 stycznia 2013 r.

podstawie art. 24 u.e.ir. spełnił po 31 grudnia 2012 r. Zgodnie z art. 2 projektu postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonych, których dotyczy proponowana regulacja, lub renty rodzinnej po tych ubezpieczonych z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b u.e.ir., wszczęte przez organ rentowy w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego² lub przez sąd w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego³ ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem wejścia w życie proponowanej ustawy do czasu wydania przez organ rentowy decyzji zgodnie z proponowanym art. 194k ust. 2 u.e.ir. Sąd lub organ rentowy z urzędu podejmie zawieszone postępowanie, jeśli organ rentowy podejmie decyzję o odmowie ponownego ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 194k ust. 2 u.e.ir. Postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury zostanie umorzone z mocy prawa z dniem wydania przez organ rentowy decyzji zaspokajającej roszczenie w całości. W pozostałych przypadkach ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie proponowanego art. 194k ust. 2 u.e.ir. nastąpi z urzędu po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie proponowanej ustawy. Zgodnie z art. 4 projektu ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń zabezpieczenia społecznego, w tym świadczeń emerytalnych i rentowych, należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego⁴ (dalej: rozporządzenie (WE) nr 883/2004) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie (WE) nr 987/2009)⁵.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 572. Art. 145a k.p.a. przewiduje możliwość wznowienia postępowania, jeśli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1568. Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

⁴ Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., s. 1, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, s. 72.

⁵ Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., s. 1, ze zm.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestie, o których mowa w projekcie, leżą poza zakresem regulacji rozporządzeń (WE) nr 883/2004 oraz (WE) nr 987/2009 i nie są przedmiotem regulacji prawa UE.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 14 maja 2025 r.

BEOS-WPEiM-790/25

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Płaczek) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zakłada dodanie art. 194k w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹ (dalej: u.e.ir.). Zgodnie z proponowanym art. 194k ust. 1 u.e.ir. mechanizm pomniejszania emerytury wynikający z art. 25 ust. 1b u.e.ir. nie będzie miał zastosowania także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli miał on ustalone prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego na podstawie wniosku złożonego przed 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 u.e.ir. („emerytury zwykłej”), spełnił po 31 grudnia 2012 r., o ile wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosił w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym spełnił te warunki, a jeżeli warunki te spełnił przed dniem wejścia w życie proponowanej ustawy – w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie z proponowanym art. 194k ust. 2 u.e.ir. ponowne ustalenie wysokości emerytury bez uwzględnienia mechanizmu pomniejszania emerytury będzie miało zastosowanie także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli ubezpieczony miał ustalone prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego na podstawie wniosku złożonego przed 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 u.e.ir. spełnił po 31 grudnia 2012 r. Zgodnie z art. 2 projektu postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonych, których dotyczy proponowana regulacja, lub renty rodzinnej po tych ubezpieczonych z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b u.e.ir., wszczęte przez organ rentowy w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, ze zm. Art. 25 ust. 1b został wprowadzony ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 637 oraz Dz. U. z 2017 r. poz. 38) – ustawa ta weszła w życie 1 stycznia 2013 r.

art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego² lub przez sąd w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego³ ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem wejścia w życie proponowanej ustawy do czasu wydania przez organ rentowy decyzji zgodnie z proponowanym art. 194k ust. 2 u.e.ir. Sąd lub organ rentowy z urzędu podejmuje zawieszone postępowanie, jeśli organ rentowy podejmuje decyzję o odmowie ponownego ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 194k ust. 2 u.e.ir. Postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury zostanie umorzone z mocy prawa z dniem wydania przez organ rentowy decyzji zaspokajającej roszczenie w całości. W pozostałych przypadkach ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie proponowanego art. 194k ust. 2 u.e.ir. nastąpi z urzędu po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie proponowanej ustawy.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:
Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

² Dz. U. z 2024 r. poz. 572. Art. 145a k.p.a. przewiduje możliwość wznowienia postępowania, jeśli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1568. Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

KONFEDERACJA
WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ

Warszawa, dnia 21 maja 2025 r.

Grzegorz Płaczek

Przewodniczący

Klubu Poselskiego Konfederacja

RPW/17000/2025 – 1P

EZD RP KS
(GMS – WSU)
Data rejestracji: 2025–05–21
Data wpływu: 2025–05–21

Szanowny Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

niniejszym, działając jako przedstawiciel posłów wnioskodawców, w związku ze skierowanym do mnie w dniu 20 maja 2025 r. wnioskiem o uzupełnienie uzasadnienia do projektu ustawy

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

złożonego na ręce Pana Marszałka w dniu 29 kwietnia 2025 r., zgodnie z wymogiem określonym w art. 34 ust. 2 pkt 7 regulaminu Sejmu, pragnę podkreślić, że w uzasadnieniu do ww. projektu ustawy, jak i w jego Deklarowanych Skutkach Regulacji (DSR) wskazano wyraźnie, iż “Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.”.

Stwierdzenie to znajduje się na 4. stronie uzasadnienia w pkt 2 “Przewidywane skutki prawne w tym różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym”, tuż po zdaniu: “Projektowane rozwiązania są zgodne z Konstytucją RP, w tym z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw.”, a także na 4. stronie DSR projektu ustawy w cz. II “Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu” w pkt 3 “Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?”, bezpośrednio po zdaniu: “Projektowane rozwiązania są zgodne z Konstytucją RP, w tym z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw.”.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS- III. 020. 89.10. 2025
Data wpływu 21.05. 2025r.

Z wyrazami szacunku,